

Miljöårsdsenheten

Torbjörn Rynéus

Tel 023-810 55

Fax 023-811 18

E-post torbjorn.ryneus@w.lst.se

BESLUT

2006-09-27

511-5725-01

Enligt sändlista

Örjasängets naturreservat i Gagnefs kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § i miljöbalken att bilda Örjasängets naturreservat på 173 ha i Dala-Floda socken för det område som framgår av beslutskartan och med de gränser som slutligen utmärks i terrängen.

Länsstyrelsen fastställer också bifogad skötselplan för den långsiktiga skötseln av reservatet med Länsstyrelsen i Dalarna som naturvårdsförvaltare.

Skälen för beslutet

Beskrivning av området

Örjasängets naturreservat ligger en mil söder om Dala-Floda inklämt i sänkan mellan Hålbegsåsarna och Höglindan. Inte bara 300-meterskurvan vindlar centralt genom reservatet utan också Långsundbäcken med Kolbäcksåns nordligaste källflöden vid Lilla och Stora Bortbergstjärn samt den gamla fåbodstigen ända från Källbäcken vid Västerdalälven till Risåsarna och Höglindan. Det är gammelskogen som är viktigast i reservatet men tillsammans med de fina bäckarna och myrarna bildas ett intressant stycke dalanatur som på senare år endast påverkats i liten grad.

Om man söker sig in i reservatet på den gamla fåbodstigen från skogsbilvägen längs östra sidan passerar man strax en stortall med klösmärken från björn en bit upp på stammen, vidare tvärs över flera smala men artrikare sumpskogstråk, upp över blockiga tallbackar, förbi kanten av en ungtallskog, över Långsundbäcken, förbi Friluftsförbundet kolarkoja och fram mot själva Örjasänget, dvs de gamla slättermyrarna. De börjar där tre bäckar flödar samman och sträcker sig sedan söderut längs Långsundbäcken. Stigen fortsätter över bäcken från Stora Bortbergstjärn upp genom en tallskog för att försvinna ur reservatet i höjd med Lilla Bortbergstjärn.

Detta stora sammanhängande område med gammal skog av olika slag inklusive viktiga sumpskogar i flera stråk bl a söder om Lilla Bortbergstjärn i kombination med myrar, tjärnar och bäckar utgör grunden för de höga naturvärdena. Skogen i reservatet har ett virkesförråd på 28700 skogskubikmeter där tallen dominerar med 65%, granskogen 32 % och lövträden 3%. Björk, gråal, klibbal, rönn och sälg förekommer här och var medan aspen är mycket fåtalig. Ett litet lövskogsbestånd finns väster om Lilla Bortbergstjärn. Reservatet innehåller mycket fina fågelbiotoper främst för tjäder men också för tretåig hackspett. Namnet Fågellikmyran längst i nordöst syftar säkert på orrlekarna på myren. Bland

kryptogamer kan nämnas ovanligare arter som liten spiklav, vitmosslav, kantvitmossa, dropptaggvamp, vedticka och rödgul trumpetsvamp.

Tyvär har inga uppgifter framkommit som visar omfattningen av den gamla myrslåttern men den borde ha varit mest intensiv på de rikare myrarna längs Långsundbäcken. Den gamla fåbodstigen är en stor tillgång för reservatet och den ingår i ett stort unikt system av gamla fåbodstigar. Friluftsförbundets öppna kolarkoja fungerar bra som rastkoja längs stigen.

Internationell klassning

Större delen av reservatet ingår i Natura 2000, som är EU:s nätverk av skyddad natur. Om möjligt bör även resten av reservatet föras in i Natura 2000.

Motiv för att bilda naturreservat

Utan att bilda naturreservat är det framför allt skogsbruk och olika hydrologiska ingrepp som skulle kunna hota områdets naturvärden.

Syftet med reservatet

Biologisk mångfald

Syftet med hela Örjasängets naturreservat är att, i linje med det nationella målet om levande skogar och myllrande våtmarker, skydda områdets sammanhängande skogar med bl a gammelskog och sumpskog samt bäckar och myrar inklusive gamla slåttermysar från exploatering av negativ betydelse. Syftet är också att bibehålla bra skogsfågelmiljöer bl a genom att bevara tjäderbiotoperna och lekplatserna.

Modernt skogsbruk eller hydrologiska ingrepp ryms inte inom syftet med reservatet.

Friluftsliv

Bevara och underlätta möjligheterna till besök och naturupplevelser i reservatet.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling
- information och underhåll av vandringsstigar genom reservatet

Reservatsföreskrifter

A. Inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. gräva, schakta, dika, dämna, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten
2. avverka skog, utföra skogsvårdande åtgärd, upparbeta eller ta bort döda träd och vindfällan
3. använda/sprida gödsel, aska eller bekämpningsmedel
4. framföra motordrivet fordon

5. anlägga mark- eller luftledning, uppföra byggnad, mast eller annan anläggning
6. jaga tjäder, orre och järpe
7. uppföra jakttorn

Utan tillstånd från Länsstyrelsen är det förbjudet att

8. sprida kalk i vatten eller på land

Undantag

Föreskrifterna gäller inte för

- underhåll av kojan och uppmärkta stigar i reservatet
- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet eller för att tillgodose syftet med reservatet
- punkt A.4 gäller inte för uttransport av älg med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation

B. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor, anläggning och underhåll av leder, slogbodar och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. naturvårdsbränning och annan skötsel enligt skötselplanen
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och syftet med reservatet

C. Ordningsföreskrifter

Det är förbjudet att

1. skada växande eller döda träd, vindfällan, stubbar eller lågor
2. framföra motordrivet fordon

D. Motiv till föreskrifter, övriga undantag mm

A. 1-8

Grundtanken är att låta skogen och myrarna utvecklas fritt med så liten påverkan som möjligt. I begreppet fri utveckling ingår möjligheten att genomföra så kallade naturvårdsbränningar, dvs bränning av skog i naturvårdssyfte. Detta är dock knappast aktuellt i detta reservat inom den närmaste 10-årsperioden.

Eftersom ett av syftena med statens ekonomiska satsning vid Örjasänget är att skydda tjäderbiotoperna bör ingen jakt tillåtas på tjäder och inte heller på övriga skogshöns som har goda miljöer här nämligen orre och järpe. Däremot bör övrig jakt kunna bedrivas så länge den inte blir alltför omfattande.

Punkt A.2-3 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till reservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. 1-3 och C. 1-2

Länstyrelsen har bedömt dessa intrång och ordningsföreskrifter som rimliga mot bakgrund av syftet med reservatet.

Det är t ex inte förbjudet att tälta i reservatet och inte att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande träd utan att de skadas. Däremot får man t ex inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s k lågor.

Ärendets handläggning

Under de senaste decennierna har områdets framtid vid några tillfällen balanserat på slak lina mellan skogsbruk och naturskydd, där framför allt den ideella naturvården argumenterat för ett skydd av området. Det går fortfarande att hitta snitselband från planerade avverkningar. Under senare år har området framstått som alltmer skyddsvärt i Länstyrelsens långsiktiga planering för naturskydd. Sedan 2001 har Länstyrelsen arbetat för en reservatsbildning. Nu har samhället förvärvat marken genom köp eller markbyten. För ett skifte pågår förhandlingar.

Vid remissen har det framför allt förts fram önskemål om både större och mindre inskränkningar i jakten och att tältning och eldning inte ska vara tillåten. Synpunkterna har dock inte lett till några ändringar i beslutet.

Övrigt

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, formulär 6.

Beslutet har fattats av landshövding Ingrid Dahlberg med Torbjörn Rynéus som föredragande. I handläggningen deltog även Inger Friman plan- och beredskapsenheten, Gunilla Garbergs rättsenheten, Jack Zinderland kulturmiljöenheten och Marit Ragnarsson miljövårdsenheten.

Ingrid Dahlberg

Torbjörn Rynéus

Bilagor

Översiktskarta

Beslutskarta

Skötselplan

Överklagningsformulär (till de som får beslutet genom delgivning)

Sändlista med delgivningskvitto

Göran Ahlqvist, Ingridsgården, Dala-Floda

Floda södra vvo, Per Eriksson, Strandbackväg 3, Dala-Floda
Gagnefs kommun
Naturvårdsverket

Sändlista övriga

Skogsstyrelsen, Leksand
Skogsstyrelsen, Mockfjärd
Friluftsförbundet i Gagnef
Naturskyddsföreningen i Gagnef
Jägareförbundet Gävle/Dala
Skötselavdelningen på Länsstyrelsen

Deltagit i beslutet

Rätts
Plan
Kulturmiljö
Miljö

Sändlista när beslutet vunnit laga kraft

Lantmäterimyndigheten
Planavdelningen på Länsstyrelsen